

Greinin hjá fiska-fiskasølustjóranum er ein sensation

Sensationin liggur í tí, at Birgir Danielsen, fiskasølustjóri, fyrst nú hevur funnið út av, at samsvar ikki er millum smoltframleiðslu og aling á sjónum. — Hetta hava vit aðrir vitað í nógv ár, og seinasta hálvannað árið hava landsstýrið og aliráðið arbeitt við at bota um hesi viðurskifti, sigur landsstýrismaðurin í alimálum, Vilhelm Johannesen.

— Eg haldi, at Birgir Danielsen, fiskasølustjóri eftirrationaliserar, tí søgan um aling á hesum sinni er tann, at ein privatmaður fór undir at ala sil, einaferð í sekstírunum. Umleið í 1970 kom landsstýrið inn í myndina við 50%-um í partapeningi í felagið og seinri yvirtök landsstýrið allan partapeningin í P.F. Fiskaaling. Öll sjevti árin gjørdi P.F. Fiskaaling — Landsstýrið — nógvar royndir at ala sil og laks við smoltframleiðslu o.s.v. og gjørdi royndir við at selja hesa framleiðsluna, men tá læt fiskasølustjórin ikki um vón, hvorki so ella so, sigur Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður.

— Tá vit so komu fram móti 1980 visti tað seg, at hetta var nakað sum bar til. Javnaðarløkkurin var við í landsstýrinum olli hesi árin, líka frá 1967 til og við 1980, men tá verulig gongd kom á alingina, og privatir fóru at ala, og at framleiða smolt, fingur vit eitt annað landsstýri — tað sokallaða borgargaliga alternativ, sum sat í fyra ár. Tá hendi tað, at eini 50 loyvi vóru givin til aling á sjónum, meðan man ikki gav tilsvarendi loyvi til smoltframleiðslu, við tí úrsliti, at tá hetta landsstýrið tók við í 1985, var roknað við eini smoltframleiðslu uppá 2 milj. Alistóðirnar vóru 50 í tali, og tær nýggju alistóðirnar, sum komu fyrst í 1985, fingur bert 14.000 smolt, men kundu tikið 40-50.000 smolt — kanska meira. Alt hetta av teirri orsök, at so lítið samsvar var millum smoltframleiðslu og givin loyvi til aling á sjónum kundu tær ikki fáa meira enn 14.000, sigur Vilhelm Johannesen.

Ov lítið smolt

— Einkin er at ivast í, at smoltstøðin er eitt vanda-

smoltstøðan re eitt vanda-mál, tí tað, at vit hava ov-lítið smolt førir við sær, at vit hava dýrari smolt, og harafturat, at eisini tað ringa smoltið verður selt. Tað førir somuleiðis við sær, at tær nýggju alistóðirnar hava ílt við at fáa rentabilitet so skjótt sum tær skulu. Hetta eri eg heilt greiður yvir, sigur Vilhelm Johannesen. Og tað hevur bæði landsstýrið og aliráðið eisini sæð. Ti var okkara fyrsta stig at siga nei til at geva fleiri loyvi til aling á sjónum. Harafturimóti søgdu vit ja til aling av smolti. Tað forði til, at tað kom ein hópur av umsóknum um smoltstøðir, einar 50-60 í tali, og hesar umsóknir hava vit viðgjørt og tóku tær frægastu burtur úr og góvu loyvi til 10 nýggjar smoltstøðir í desember í fjør.

Nú eru 19 smoltstøðir í landinum, og við hesum fer smoltframleiðslan í 1988 at koma upp á 4,5 miljónir, sigur Vilhelm Johannesen sum metir, at út frá hesum skuldi møguleiki verið fyrri at givið nokur aliloyvi afturat.

— Síðani er tað hent, at keypararnir helst vilja hava smáan laks — millum 2 og 4 kg — og setir hetta so aftur nýggj krøv til smolt. Ti verður brúk fyrri enn meira smolti, og fara vit tí at geva loyvi til eini fleiri smoltstøðir og helst onkrar stórar eisini. Harvið kunnu vit rokna við, at smoltframleiðslan í 1988 kann verða meira enn 4,5 miljónir, sigur landsstýrismaðurin.

Onki nýtt

Vilhelm Johannesen leggur afturat, at hetta er ikki nakað nýtt. Hetta hevur hann ført fram áður og tað hevur aliráðið eisini fort fram fleiri ferðir. Hetta er eisini sagt so seint sum í logmansrøðuni á Ólav-

søku, at tað var ikki samsvar millum givin aliloyvi og smoltstøðir og smoltframleiðslu. Harafturat at man hevði sett sær fyrri at økja um smoltframleiðsluna.

Tað sum undrar landsstýrismanin er, at fiskasølustjórin ikki í tíðarskeiðinum 1981 til -84 gjørdi vart við ta skeivu gongdina.

Tá letur hann sum einki, men tá vit aðrir hava vist á hetta, og ta tað er sagt í bløðnum, útvarpi og sjónvarpi og harafturat í logmansrøðuni, nú kemur hann og eftir rationaliserar, og ger hetta til eina sensation, at hann nú kann visa á hetta vandamálið. Møguliga er hetta eitt slag av kamuflagu, tí hendan sama dagin sum fiskasølustjórin tosar um smolt, tá tosaði alt fólk í landinum um fiskaprisir, sum Fiskasølan ikki megnar at útvega, sigur Vilhelm Johannesen, og heldur fram:

— Eg ivist eisini í, um Birgir Danielsen er rættlaga greiður yvir hvat hann tosar um, tá hann sigur sinum lesarum, at SEV hevur tillutað rættin av vatninum í Føroyum. Tað er tað reina mosh. SEV hevur einkarrætt til at framleiða el og harvið eisini einkarrætt til framleiða ravnagagn burtur úr vatni, men SEV kann ikki nokta øðrum til at nýta vatn til onnur endamál. Har tað er eitt kongsfesti hevur bóndin rættin, og har tað er ognarjorð, er tað ognarin. Og tá menn skulu bruka vatn til smoltframleiðslu, skal viðkomandi hava loyvi frá avíkavist bónda ella ognara.

Birgir Danielsen vil vera við, at landsstýrið telgdi nøgluna aðrenn báturnar var laðaður. Hesum er Vilhelm Johannesen ikki samdur við fiskasølustjóranum í.

Vit fóru spakuliga inn í Fiskaaling. Fyrst við 50% og síðani við 100. Öll sjevtiárini vórðu royndir gjørdar. At ala sil og laks, royndir vórðu gjørdar at ala smolt. So báturn er sanniliga byggd upp frá kjólinum av. Men at so eitt vanstýri hevur sitið í fyra ár og avskeplað hetta, er so nakað annað,

sigur Vilhelm Johannesen sum heldur, at fiskasølustjórin átti at hava átalað fyrr, um hann var framskygdur maður. Tað visir seg ikki at hann er, sigur landsstýrismaðurin í alimálum, Vilhelm Johannesen.

tór.

Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður í alimálum heldur tað vera ógvuliga logið, at fiskasølustjórin ikki er komin við peikifingrinum fyrr enn nú.

Viðmerking frá Landsskúlafyrisingini til málið viðvíkjandi Føroya Handilsskúla og handilsskúlastjóranum

Tann 21. april 1986 greiddi Landsskúlafyrisingin úr hondum eina frágreiðing um viðurskiftini á Føroya Handilsskúla í sambandi við, at skuldsetingar vóru settar fram móti handilsskúlastjóranum fyrri at hava tikið móti returkommission og fyrri at hava tikið sær løn fyrri ikki lisnar timar. Henda frágreiðing varð send viðkomandi myndugleikum um trúarligt kunningar-tílfar at taka støðu til.

Av tí at handilsskúlastjórin var meicaður til lögregluna, so kannaði eisini hon viðurskiftini, og kom fútin til ta niður-støðu, at einki grundarlag var fyrri at reisa ákæru móti handilsskúlastjóranum fyrri omanfyrirnevndu skuldsetingar.

Hesa niðurstøðu fútanstók Landsskúlafyrisingin til eftirtektar, og gjørdi eitt rættingskriv til áðurnevndu frágreiðing, dagfest 4. juli 1986, ið var sent somu myndugleikum. Í hesum rættingskrivi varð orðingin viðvíkjandi returkommission tikin aftur.

Tá ið frágreiðingin frá Landsskúlafyrisingini var til viðgerðar í nevnd Føroya Handilsskúla,

gjørdi nevndarformaðurin m.a. vart við, at hann í 1983 hevði kunnað landskúlastjóran um skattamálið hjá handilsskúlastjóranum, men at eingin avtala, sum nevnt í frágreiðingin hjá Landskúlafyrisingini, var gjørd um at taka málið upp aftur teirra millum. Landsskúlafyrisingin kannaði tí málið av nýggjum og fann einki prógv fyrri tilikari avtalu, og varð orðingin hesum viðvíkjandi tí tikin aftur í nevnda

rættingskrivi.

At enda harmast Landsskúlafyrisingin um, at skjøl, ið bert eru ætlað viðkomandi myndugleikum sum trúarligt arbeidstílfar, verða almannakunn-gjørd í tíðindablaði, og ger við hesum kunnugt, at kanningin av handilsskúlamálinum er endaliga avgreidd í undirvisingarmálaráðnum og í Landsskúlafyrisingini.

Landsskúlafyrisingin
17. september 1986

Føroyskur dansur í KOLLAFIRÐI

Í kvøld 20.9. verður skipað fyrri føroyskum dansi í bygDAHÚSINUM í Kollafirði, saman við Klaksvíkar Dansifelag, Eysturoyar Dansifelag, Dansifelag Kaggans og Vága Dansifelag.

NORDURSTREYMOYAR
DANSIFELAG